

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun
Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Tansu ÇİLLER
İstanbul Milletvekili
Doğru Yol Partisi Genel Başkanı

Recai KUTAN
Malatya Milletvekili
Fazilet Partisi Genel Başkanı

3.- Yakup BUDAK
4.- Mehmet Halit DAĞLI
5.- Ali GÖREN
6.- Mahmut Nedim BİLGİÇ
7.- Dengir Mir Mehmet FIRAT
8.- Mahmut GÖKSU
9.- Mehmet ÖZYOL
10.- Sait AÇBA
11.- İsmet ATTİLA
12.- Musa KONYAR
13.- Murat AKIN
14.-Ramazan TOPRAK
15.- Akif GÜLLE
16.- Ahmet İYİMAYA

Adana Milletvekili
Adana Milletvekili
Adana Milletvekili
Adıyaman Milletvekili
Adıyaman Milletvekili
Adıyaman Milletvekili
Adıyaman Milletvekili
Afyon Milletvekili
Afyon Milletvekili
Ağrı Milletvekili
Aksaray Milletvekili
Aksaray Milletvekili
Amasya Milletvekili
Amasya Milletvekili

17.- Saffet Arıkan BEDÜK	Ankara Milletvekili
18.- M.Zeki ÇELİK	Ankara Milletvekili
19.- Cemil ÇİÇEK	Ankara Milletvekili
20.- Oya AKGÖNENÇ	Ankara Milletvekili
21.- Mustafa Cihan PAÇACI	Ankara Milletvekili
22.- Eyyüp SANAY	Ankara Milletvekili
23.- Rıza ULUCAK	Ankara Milletvekili
24.- Mehmet BAYSARI	Antalya Milletvekili
25.- Salih ÇELEN	Antalya Milletvekili
26.- Kemal ÇELİK	Antalya Milletvekili
27.- Mehmet Zeki OKUDAN	Antalya Milletvekili
28.- Saffet KAYA	Ardahan Milletvekili
29.- Hasan EKİNCİ	Artvin Milletvekili
30.- Ali Rıza GÖNÜL	Aydın Milletvekili
31.- İlhan AYTEKİN	Balıkesir Milletvekili
32.- İsmail ÖZGÜN	Balıkesir Milletvekili
33.- İlyas YILMAZYILDIZ	Balıkesir Milletvekili
34.- Alaattin Sever AYDIN	Batman Milletvekili
35.- Burhan İSEN	Batman Milletvekili
36.- Faris ÖZDEMİR	Batman Milletvekili
37.- Suat PAMUKÇU	Bayburt Milletvekili
38.- Mahfuz GÜLER	Bingöl Milletvekili
39.- Hüsamettin KORKUTATA	Bingöl Milletvekili
40.- Necati YÖNDAR	Bingöl Milletvekili
41.- Yahya ÇEVİK	Bitlis Milletvekili
42.- Zeki ERGEZEN	Bitlis Milletvekili
43.- İsmail ALPTEKİN	Bolu Milletvekili
44.- Necmi HOŞVER	Bolu Milletvekili
45.- Mustafa ÖRS	Burdur Milletvekili
46.- Faruk ÇELİK	Bursa Milletvekili
47.- Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU	Bursa Milletvekili

48.- Teoman ÖZALP	Bursa Milletvekili
49.- Ahmet SÜNNETÇİOĞLU	Bursa Milletvekili
50.- Oğuz TEZMEN	Bursa Milletvekili
51.- Nevfel ŞAHİN	Çanakkale Milletvekili
52.- Hüseyin KARAGÖZ	Çankırı Milletvekili
53.- Bekir AKSOY	Çorum Milletvekili
54.- Yasin HATİBOĞLU	Çorum Milletvekili
55.- Mustafa Kemal AYKURT	Denizli Milletvekili
56.- Mehmet GÖZLÜKAYA	Denizli Milletvekili
57.- Osman ASLAN	Diyarbakır Milletvekili
58.- Nurettin ATİK	Diyarbakır Milletvekili
59.- Mehmet Salim ENSARIOĞLU	Diyarbakır Milletvekili
60.- Sacit GÜNBEY	Diyarbakır Milletvekili
61.- Ömer Vehbi HATİPOĞLU	Diyarbakır Milletvekili
62.- Salih SÜMER	Diyarbakır Milletvekili
63.- Latif ÖZTEK	Elazığ Milletvekili
64.- Ali Rıza SEPTİOĞLU	Elazığ Milletvekili
65.- Ahmet Cemil TUNÇ	Elazığ Milletvekili
66.- Tevhit KARAKAYA	Erzincan Milletvekili
67.- Sebahattin KARAKELLE	Erzincan Milletvekili
68.- Zeki ERTUGAY	Erzurum Milletvekili
69.- Lütfü ESENGÜN	Erzurum Milletvekili
70.- Ayvaz GÖKDEMİR	Erzurum Milletvekili
71.- Fahrettin KUKARACI	Erzurum Milletvekili
72.- Aslan POLAT	Erzurum Milletvekili
73.- Mehmet Sadri YILDIRIM	Eskişehir Milletvekili
74.- Nurettin AKTAŞ	Gaziantep Milletvekili
75.- İbrahim KONUKOĞLU	Gaziantep Milletvekili
76.- Turhan ALÇELİK	Giresun Milletvekili
77.- Lütfi DOĞAN	Gümüşhane Milletvekili
78.- Hakkı TÖRE	Hakkari Milletvekili

79.- Mehmet DÖNEN	Hatay Milletvekili
80.- Mustafa GEÇER	Hatay Milletvekili
81.- Metin KALKAN	Hatay Milletvekili
82.- Ali GÜNER	İğdır Milletvekili
83.- Ramazan GÜL	İsparta Milletvekili
84.- Turhan GÜVEN	İçel Milletvekili
85.- Ayfer YILMAZ	İçel Milletvekili
86.- Celal ADAN	İstanbul Milletvekili
87.- Abdülkadir AKSU	İstanbul Milletvekili
88.- Azmi ATEŞ	İstanbul Milletvekili
89.- Mustafa BAŞ	İstanbul Milletvekili
90.- Mukadder BAŞEĞMEZ	İstanbul Milletvekili
91.- Ali COŞKUN	İstanbul Milletvekili
92.- Süleyman Arif EMRE	İstanbul Milletvekili
93.- Mehmet Fuat FIRAT	İstanbul Milletvekili
94.- İrfan GÜNDÜZ	İstanbul Milletvekili
95.- Ayşe Nazlı ILICAK	İstanbul Milletvekili
96.- İsmail KAHRAMAN	İstanbul Milletvekili
97.- Hüseyin KANSU	İstanbul Milletvekili
98.- Hayri KOZAKÇIOĞLU	İstanbul Milletvekili
99.- Ali OĞUZ	İstanbul Milletvekili
100.- Mehmet Ali ŞAHİN	İstanbul Milletvekili
101.- Nevzat YALÇINTAŞ	İstanbul Milletvekili
102.- Osman YUMAKOĞULLARI	İstanbul Milletvekili
103.- Bahri ZENGİN	İstanbul Milletvekili
104.- Hasan Ufuk SÖYLEMEZ	İzmir Milletvekili
105.- Yıldırım ULUPINAR	İzmir Milletvekili
106.- Avni DOĞAN	Kahramanmaraş Milletvekili
107.- Mustafa KAMALAK	Kahramanmaraş Milletvekili
108.- Metin KOCABAŞ	Kahramanmaraş Milletvekili
109.- Mehmet SAĞLAM	Kahramanmaraş Milletvekili

110.- Ali SEZAL	Kahramanmaraş Milletvekili
111.- Mustafa EREN	Karabük Milletvekili
112.- Zeki ÜNAL	Karaman Milletvekili
113.- Nurhan TEKİNEL	Kastamonu Milletvekili
114.- Sevgi ESEN	Kayseri Milletvekili
115.- Abdullah GÜL	Kayseri Milletvekili
116.- Salih KAPUSUZ	Kayseri Milletvekili
117.- Kemal ALBAYRAK	Kırıkkale Milletvekili
118.- Hacı FİLİZ	Kırıkkale Milletvekili
119.- Meral AKŞENER	Kocaeli Milletvekili
120.- Mehmet BATUK	Kocaeli Milletvekili
121.- Mehmet Vecdi GÖNÜL	Kocaeli Milletvekili
122.- Osman PEPE	Kocaeli Milletvekili
123.- Hüseyin ARI	Konya Milletvekili
124.- Veysel CANDAN	Konya Milletvekili
125.- Remzi ÇETİN	Konya Milletvekili
126.- Mehmet GÖLHAN	Konya Milletvekili
127.- Teoman Rıza GÜNERİ	Konya Milletvekili
128.- Özkan ÖKSÜZ	Konya Milletvekili
129.- Lütüf YALMAN	Konya Milletvekili
130.- Mehmet Ali YAVUZ	Konya Milletvekili
131.- Cevdet AKÇALI	Kütahya Milletvekili
132.- Ahmet DERİN	Kütahya Milletvekili
133.- İsmail KARAKUYU	Kütahya Milletvekili
134.- Oğuzhan ASİLTÜRK	Malatya Milletvekili
135.- Yaşar CANBAY	Malatya Milletvekili
136.- Rıza AKÇALI	Manisa Milletvekili
137.- Bülent ARINÇ	Manisa Milletvekili
138.- Mehmet Necati ÇETİNKAYA	Manisa Milletvekili
139.- Fehim ADAK	Mardin Milletvekili
140.- Metin MUSAOĞLU	Mardin Milletvekili

141.- Veysi ŞAHİN	Mardin Milletvekili
142.- İbrahim YAZICI	Muğla Milletvekili
143.- Mümtaz YAVUZ	Muş Milletvekili
144.- Sabahattin YILDIZ	Muş Milletvekili
145.- Mehmet ELKATMIŞ	Nevşehir Milletvekili
146.- Doğan BARAN	Niğde Milletvekili
147.- Eyüp FATSA	Ordu Milletvekili
148.- Yener YILDIRIM	Ordu Milletvekili
149.- Şükrü ÜNAL	Osmaniye Milletvekili
150.- Mehmet BEKAROĞLU	Rize Milletvekili
151.- Nezir AYDIN	Sakarya Milletvekili
152.- Cevat AYHAN	Sakarya Milletvekili
153.- Nevzat ERCAN	Sakarya Milletvekili
154.- Ahmet DEMİRCAN	Samsun Milletvekili
155.- Kemal KABATAŞ	Samsun Milletvekili
156.- Erdoğan SEZGİN	Samsun Milletvekili
157.- Musa UZUNKAYA	Samsun Milletvekili
158.- Ahmet Nurettin AYDIN	Siirt Milletvekili
159.- Takiddin YARAYAN	Siirt Milletvekili
160.- Kadir BOZKURT	Sinop Milletvekili
161.- Musa DEMİRCİ	Sivas Milletvekili
162.- Temel KARAMOLLAOĞLU	Sivas Milletvekili
163.- Abdüllatif ŞENER	Sivas Milletvekili
164.- Yahya AKMAN	Şanlıurfa Milletvekili
165.- Sedat Edip BUCAK	Şanlıurfa Milletvekili
166.- Necmettin CEVHERİ	Şanlıurfa Milletvekili
167.- Zülfükar İZOL	Şanlıurfa Milletvekili
168.- Ahmet KARAVAR	Şanlıurfa Milletvekili
169.- Mehmet Fevzi ŞIHANLIOĞLU	Şanlıurfa Milletvekili
170.- Mehmet YALÇINKAYA	Şanlıurfa Milletvekili
171.- Mustafa Niyazi YANMAZ	Şanlıurfa Milletvekili

172.- Mehmet Said DEĞER	Şırnak Milletvekili
173.- Abdullah Veli SEYDA	Şırnak Milletvekili
174.- Nihan İLGÜN	Tekirdağ Milletvekili
175.- M.Ergün DAĞCIOĞLU	Tokat Milletvekili
176.- Ali Şevki EREK	Tokat Milletvekili
177.- Bekir SOBACI	Tokat Milletvekili
178.- Şeref MALKOÇ	Trabzon Milletvekili
179.- Ali Naci TUNCER	Trabzon Milletvekili
180.- Kamer GENÇ	Tunceli Milletvekili
181.- Maliki Ejder ARVAS	Van Milletvekili
182.- Hüseyin ÇELİK	Van Milletvekili
183.- Fethullah ERBAŞ	Van Milletvekili
184.- Fetullah GÜLTEPE	Van Milletvekili
185.- İlyas ARSLAN	Yozgat Milletvekili
186.- Mehmet ÇİÇEK	Yozgat Milletvekili
187.- Ömer BARUTÇU	Zonguldak Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Parlamente sistemde cumhurbaşkanı, yasama, yargı ve yürütme organları arasındaki uyumu sağlamakla yükümlü en büyük enstrümandır. Esasen yürürlükteki anayasamız, bu anlayışı, kurallaştırmıştır. (Any.Mad.104)

Yeniden yapılanma (restorasyon) çalışmalarında cumhurbaşkanlığı kurumunun gözden geçirilmesi kaçınılmazdır. Nevarki genel yapılanma çalışmalarına ertelenemeyecek “cumhurbaşkanı seçimi” güncel bir sorundur.

Cumhurbaşkanı seçim tabanının genişletilmesi, demokratik katılımın gereğidir. Mevcut yapıda parlamento, adeta ikinci seçmendir ve çift dereceli bir seçimi andırmaktadır. Cumhurbaşkanının halk tarafından seçimi, doğrudan demokrasinin de bir uyarlaması olacaktır, Yönetenleri belirleme sürecine milletin katılması, demokrasinin kendisidir.

Yöntemin işlerliğini sağlamak ve olası tıkanmaları önlemek için farklı çift turlu seçim mekanizması yeğlenmiştir.

Aynı kişinin ikiden fazla cumhurbaşkanı seçilememesi, değişim ilkesinin gereğidir. Görev süresinin beş yıl olması makuldür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Genel gerekçedeki anlayış içinde düzenlenmiştir.

Madde 2- Genel gerekçeye uygun olarak cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin yöntemler düzenlenmiştir.

Madde 3- Halen görevdeki cumhurbaşkanımızın bir defa daha seçime katılmasını mümkün kılan, aksine yorumları ortadan kaldıracak “somut norm ve geçici kural” niteliğindedir.

Madde 4- Anayasanın 175 nci maddesindeki gereği de kapsayan yürürlük normudur.

T.C.ANAYASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 07.11.1982 tarih ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“I. Cumhurbaşkanı

A. Nitelikleri ve Tarafsızlığı

MADDE 101.- Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde grubu bulunan veya son milletvekili genel seçiminde aldıkları oy oranı en az yüzde on olan siyasi partilerin birlikte yahut ayrı ayrı veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden en az yirmi milletvekilinin teklifleri ile, yükseköğrenimi tamamlamış, kırk yaşını doldurmuş ve milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Hiç kimse, iki defadan fazla cumhurbaşkanı seçilemez.

Cumhurbaşkanı hiçbir siyasal parti ile organik bağ kuramaz. Varsa, parti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği kendiliğinden sona erer.”

Madde 2- 07.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“B. Seçimi

MADDE 102.- Yeni cumhurbaşkanı seçimi, görev süresinin dolmasından bir ay öncesine, makamın boşalmasından bir ay sonrasına rastlayan ilk pazar günü yapılır.

Kayıtlı seçmenlerin en az yüzde altmışının katılımıyla ve doğrudan genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday, cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk turda sonucun alınamaması halinde, seçimi izleyen ikinci pazar günü, birinci turda en çok oy alan iki adayın katılımı ile ikinci tur oylama yapılır. Bu turda, seçime katılma oranı şartı aranmaksızın, geçerli oyların çoğunu alan aday, cumhurbaşkanı seçilmiş sayılır. Ancak hiç bir turda bir adayla seçim yapılamaz. Ölüm, istifa vesair sebeplerle adayın bire düşmesi halinde en çok oy almış sıradakilerle ikinci tur seçim yapılır.

Seçilen yeni cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar görev süresi dolan cumhurbaşkanı göreve devam eder.”

Madde 3- 07.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına “geçici madde 17” olarak, aşağıdaki hüküm eklenmiştir:

“Bu kanunun yayımı tarihinde görevde bulunan cumhurbaşkanı, bir defa daha cumhurbaşkanlığı seçimine katılabilir.”

Madde 4- Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Halkoyuna sunulması halinde, bütün maddeler, birlikte oylanır.

